

2024/2112(INI)

27.11.2024

RAPORTI PROJEKT

majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta 2025 kohta
(2024/2112(INI))

Majandus- ja rahanduskomisjon

Raportöör: Fernando Navarrete Rojas

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI.....	9
LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI.....	11

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta 2025 kohta (2024/2112(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping), eriti selle artikleid 121, 126 ja 136,
- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) ja ELi toimimise lepingu protokoll nr 1 riikide parlamentide rolli kohta Euroopa Liidus,
- võttes arvesse ELi lepingu ja ELi toimimise lepingu protokoll nr 2 subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamise kohta,
- võttes arvesse ELi lepingu ja ELi toimimise lepingu protokoll nr 12 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kohta,
- võttes arvesse majandus- ja rahaliidu stabiilsuse, koordineerimise ja juhtimise lepingut,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97¹,
- võttes arvesse nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1264, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta²,
- võttes arvesse nõukogu 29. aprilli 2024. aasta direktiivi (EL) 2024/1265, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta³,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1173/2011 eelarvejärelevalve tõhusa rakendamise kohta euroalal⁴,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1174/2011 euroalal esineva ülemäärase makromajandusliku tasakaalustamatuse korrigeerimiseks võetavate täitemeetmete kohta⁵,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise

¹ ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

² ELT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj>.

³ ELT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj>.

⁴ ELT L 306, 23.11.2011, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1173/oj>.

⁵ ELT L 306, 23.11.2011, lk 8, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1174/oj>.

kohta⁶,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrust (EL) nr 472/2013, millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel⁷,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrust (EL) nr 473/2013 euroala liikmesriikide eelarvekavade seire ja hindamise ning nende ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta⁸,
- võttes arvesse komisjoni 15. mail 2024 avaldatud 2024. aasta kevadist majandusprognosi,
- võttes arvesse komisjoni 15. novembril 2024 avaldatud 2024. aasta sügisest majandusprognosi,
- võttes arvesse komisjoni 22. märtsil 2024 avaldatud võla jätkusuutlikkuse analüüsi 2023,
- võttes arvesse komisjoni 8. märtsi 2023. aasta teatist „Eelarvepoliitika suunised 2024. aastaks” (COM(2022)0141),
- võttes arvesse komisjoni 19. juuni 2024. aasta aruannet, mis on koostatud vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõikele 3 (COM(2024)0598),
- võttes arvesse nõukogu 26. juuli 2024. aasta otsust (EL) 2024/2122, mis käsitleb ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu Prantsusmaal⁹,
- võttes arvesse nõukogu 26. juuli 2024. aasta otsust (EL) 2024/2123, mis käsitleb ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu Ungaris¹⁰,
- võttes arvesse nõukogu 26. juuli 2024. aasta otsust (EL) 2024/2124, mis käsitleb ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu Itaalias¹¹,
- võttes arvesse nõukogu 26. juuli 2024. aasta otsust (EL) 2024/2125, mis käsitleb ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu Belgias¹²,
- võttes arvesse nõukogu 26. juuli 2024. aasta otsust (EL) 2024/2128, mis käsitleb ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu Maltal¹³,
- võttes arvesse nõukogu 26. juuli 2024. aasta otsust (EL) 2024/2129, mis käsitleb

---

⁶ ELT L 306, 23.11.2011, lk 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>.

⁷ ELT L 140, 27.5.2013, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/472/oj>.

⁸ ELT L 140, 27.5.2013, lk 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/473/oj>.

⁹ ELT L, 2024/2122, 1.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2122/oj>.

¹⁰ ELT L, 2024/2123, 1.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2123/oj>.

¹¹ ELT L, 2024/2124, 1.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2124/oj>.

¹² ELT L, 2024/2125, 1.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2125/oj>.

¹³ ELT L, 2024/2128, 1.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2128/oj>.

- ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu Slovakkias¹⁴,
- võttes arvesse nõukogu 26. juuli 2024. aasta otsust (EL) 2024/2133, mis käsitleb ülemäärase eelarvepuudujäägi olemasolu Poolas¹⁵,
  - võttes arvesse nõukogu 26. juuli 2024. aasta otsust (EL) 2024/2130, millega tehakse kindlaks, et Rumeenia ei ole võtnud nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitusel järgimiseks tõhusaid meetmeid¹⁶,
  - võttes arvesse nõukogu 12. aprilli 2024. aasta soovitusel euroala majanduspoliitika kohta¹⁷,
  - võttes arvesse Euroopa Eelarvenõukogu 3. juuli 2024. aasta hinnangut euroalale 2025. aastal kohase eelarvepoliitika kohta,
  - võttes arvesse eurorühma 15. juuli 2024. aasta avaldust euroala 2025. aasta eelarvepoliitika seisundi kohta,
  - võttes arvesse Euroopa Eelarvenõukogu 2. oktoobri 2024. aasta aastaaruannet,
  - võttes arvesse komisjoni 19. juuni 2024. aasta teatist pealkirjaga „2024. aasta Euroopa poolaasta kevadpakett“ (COM(2019)0600),
  - võttes arvesse Rahvusvahelise Valuutafondi 2024. aasta augusti töödokumenti 24/181 „Taming Public Debt in Europe: Outlook, Challenges, and Policy Response“ (Valitsemissektori võla taltsutamine Euroopas: väljavaated, probleemid ja poliitiline reageerimine),
  - võttes arvesse Rahvusvahelise Valuutafondi 2024. aasta oktoobri eelarveseire aruannet „Putting a Lid on Public Debt“ (Valitsemissektori võla piiramine),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 55,
  - võttes arvesse eelarvekomisjoni arvamust,
  - võttes arvesse majandus- ja rahanduskomisjoni raportit (A10-0000/2024),
- A. arvestades, et Euroopa poolaastal on liikmesriikide majandus- ja eelarvepoliitika koordineerimisel väga oluline roll;
- B. arvestades, et kontrollväärtused, mis on valitsemissektori eelarvepuudujäägi puhul kuni 3 % ja valitsemissektori võla puhul 60 % sisemajanduse koguproduktist (SKP), on kindlaks määratud Euroopa Liidu toimimise lepingus; arvestades, et valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk ning valitsemissektori võla suhe SKPsse ületavad ELis endiselt kontrollväärtusi;

---

¹⁴ ELT L, 2024/2129, 1.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2129/oj>.

¹⁵ ELT L, 2024/2133, 1.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2133/oj>.

¹⁶ ELT L, 2024/2130, 1.8.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2024/2130/oj>.

¹⁷ ELT C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj>.

- C. arvestades, et eelmise raamistiku ajal (2011–2023) peeti euroalal kulueeskirjast kinni ainult 52 % ulatuses;
- D. arvestades, et 2024. aastal algatati või olid pooleli ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused kaheksa liikmesriigi suhtes; arvestades, et mõne liikmesriigi suhtes ei kohaldatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust, kuigi eelarvepuudujääk oli neis 2023. aastal üle 3 % SKPst;
- E. arvestades, et komisjon jõudis 2024. aasta juunis järeldusele, et kaheksa liikmesriiki ületasid 2023. aastal kulude kasvu soovitatud taset;
1. märgib, et viimaste aastate jooksul on EL muu hulgas tänu koordineeritud poliitikameetmetele näidanud suurte vapustuste suhtes üles märkimisväärset vastupanuvõimet; tuletab lisaks meelde, et kestliku majanduskasvu jätkusuutlik edendamine tähendab vastutustundliku eelarvepoliitika, struktuurireformide ja tootlikkust suurendavate investeeringute edendamist;
  2. on veendunud, et konkurents- ja geopoliitiliste probleemide lahendamiseks on teatavates Euroopa avalike hüvedega seotud poliitikavaldkondades vaja kanda kulud üle ELi tasandile, et suurendada avaliku sektori kogukulutuste tõhusust; väljendab heameelt liidu võetud kohustuse üle suurendada kulutuste tõhusust ja investeeringuid üldisesse kaitsevõimesse, et paremini rahuldada oma vajadusi kasvavate ohtude ja julgeolekuprobleemide kontekstis;
  3. rõhutab asjaolu, et järjekindel ja terviklik tööstuspoliitika on hädavajalik, suurendamaks investeeringuid ELi innovatsioonivõimesse, säilitades samal ajal konkurentsivõime ja ühtse turu terviklikkuse;

ELi majanduslikud väljavaated

4. märgib, et komisjoni 2024. aasta sügise majandusprognoosi kohaselt peaks ELi SKP kasvama 2024. aastal 0,9 % (0,8 % euroalal) ja 2025. aastal 1,5 % (1,3 % euroalal); märgib, et ELi majandusväljavaated on endiselt väga ebakindlad ja neid ohustavad peamiselt langusriskid;
5. rõhutab, et kõrge võlatase õhustab majanduslikku stabiilsust ja suutlikkust kriisidele reageerida; väljendab muret selle pärast, et valitsemissektori võla suhe SKPsse 2025. aastal prognoosi kohaselt kasvab (kuni 83,0 %-ni ELis ja 89,6 %-ni euroalal) võrreldes 2024. aasta tasemega (82,4 % ELis ja 89,1 % euroalal);
6. peab kahetsusväärseks asjaolu, et kaheksal liikmesriigil on ülemäärane eelarvepuudujääk, ja väljendab heameelt parandusmeetmete võtmise üle;
7. märgib, et komisjoni 2024. aasta häiremehhanismi aruandes konstateeritakse makromajanduslikku tasakaalustamatust 12 liikmesriigis;

ELi majandusjuhtimise läbivaadatud raamistik ja selle tõhus jõustamine

8. tuletab meelde, et reformi eesmärk on muuta raamistik lihtsamaks, läbipaistvamaks ja tõhusamaks, suurendades riiklikku isevastutust ja parandada jõustamist; tuletab lisaks

meelde, et selle eesmärk on tugevdada rahanduse jätkusuutlikkust järkjärguliste ja täpselt väljatöötatud kohanduste kaudu, mida täiendavad reformid ja investeeringud, ning edendada vastutsüklilist eelarvepoliitikat;

9. taunib eelarve-eeskirjade raamistiku täitmise tagamise madalat taset minevikus; rõhutab, kui oluline on, et uue raamistikuga oleks tagatud liikmesriikide võrdne kohtlemine; kinnitab, et edukas ja usaldusväärne raamistik sõltub suurel määral selle rangest rakendamisest;
10. kinnitab, et uuenenud rõhuasetus keskpika perioodi netokuludele nõuab riiklike eelarve planeerimise menetluste põhjalikku reformimist kõigis liikmesriikides;

Riiklikud finantspoliitilised ja eelarvekavad

11. peab kahetsusväärseks, et mitte kõik liikmesriigid ei suutnud õigeaegselt esitada oma riiklike keskpika perioodi finantspoliitilisi ja struktuurikavasid ning eelarvekavasid; rõhutab, et see on suur tagasilöökk uute reeglite tõhusale rakendamisele ja nende usaldusväärsusele; kinnitab veel kord, kui oluline on esitada õigeaegselt eelarvekavad, et muuta finantspoliitilistes kavades esitatud kohustused konkreetseteks poliitikameetmeteks;
12. märgib, et 18 liikmesriiki on avaldanud soovi kalduda kõrvale komisjoni kindlaks määratud kulukavast, mis toob mõnel juhul kaasa suurema keskmise kulude kasvu; peab kahetsusväärseks asjaolu, et neid kõrvalekaldeid põhjendatakse märkimisväärsete erinevustega liikmesriikide ja komisjoni majandusproгноoside vahel; kutsub komisjoni üles veendumata, et liikmesriikide esitatud uute kavade toetuseks esitatud majanduslikud argumendid oleksid usaldusväärsed ja andmepõhised; peab kahetsusväärseks, et liikmesriigid viivitavad oma eelarvete kohandamisega perioodi lõpuni, mis langeb kokku SKP aeglasema kasvuga; kutsub komisjoni üles vältima protsüklilist poliitikat;
13. peab kahetsusväärseks asjaolu, et ainult seitse liikmesriiki on küsinud arvamust oma asjaomaselt sõltumatult eelarveasutuselt; peab kahetsusväärseks, et üheksa liikmesriiki ei täitnud oma kohustust pidada enne riiklike kavade esitamist poliitilisi konsultatsioone piirkondlike ametiasutuste ja asjaomaste sidusrühmadega; väljendab lisaks kahetsust seoses asjaoluga, et mitu liikmesriiki ei ole kaasanud oma kavade heakskiitmise protsessi parlamenti ega ole ka teatanud, kas nõutud konsultatsioonid riikide parlamentidega üldse toimusid;
14. märgib, et viis liikmesriiki on taotlenud kohandamisperioodi pikendamist; märgib, et sellise pikendamise õigustamiseks kasutatud reformid ja investeeringud tuginevad suurel määral taaste- ja vastupidavusraha raames juba heaks kiidetud reformidele; on veendunud, et mõned neist reformidest ei vasta piisaval määral nõudele, et tuleb tõendada nende panust SKP potentsiaalsesse kasvu;

Eelarvepoliitika seisund

15. nõustub eurorühmaga, et võttes arvesse 2025. aasta makromajanduslikku väljavaadet, on jätkuvalt tarvis euroala eelarve järkjärgulist ja püsivat konsolideerimist; rõhutab vajadust vähendada suurt eelarvepuudujääki ja võlga nii, et selle mõju majanduskasvule oleks minimaalne;

16. märgib, et läbivaadatud juhtimisraamistiku rakendamine peaks 2024. ja 2025. aastal tooma kaasa pärssiva eelarvepoliitika euroalal tervikuna, mis on ka asjakohane, võttes arvesse makromajanduslikke väljavaateid ja vajadust jätkata eelarve jätkusuutlikkuse suurendamist ja toetada käimasolevat inflatsioonitempo aeglustumist;
17. on seisukohal, et eelarve-eeskirjade range kohaldamine ei ole alati piisav tingimus eelarvepoliitika optimaalse seisundi saavutamiseks; kutsub komisjoni ja nõukogu üles tegema ettepaneku mehhanismi kohta, mis aitaks tagada, et ELi kui terviku majandustsükliline positsioon vastab alati makromajanduslikele väljavaadetele;

Riigipõhised soovitused

18. peab kahetsusväärseks asjaolu, et „täielikult rakendatud“ riigipõhiste soovituste määr on langenud 18,1 %-lt (ajavahemikul 2011–2018) 13,9 %-le (ajavahemikul 2019–2023);
19. tuletab meelde liikmesriikide kohustust käsitleda Euroopa poolaasta raames antud asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi oma riiklikes eelarvekavades;
20. juhib tähelepanu asjaolule, et elanikkonna vananemise tõttu peaks liikmesriikide üheks peamiseks eesmärgiks endiselt olema riiklike pensionisüsteemide eelarve jätkusuutlikkuse ning tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse süsteemide kulutõhususe edasine tugevdamine;
  - o
  - o o
21. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

Euroopa poolaasta jääb endiselt liikmesriikide majandus- ja eelarvepoliitika koordineerimise nurgakiviks Euroopa Liidus. Raportis tunnustatakse ELi vastupanuvõimet hiljutiste kriiside ja šokkide ohjamisel, mida võimaldas koordineeritud poliitiline reageerimine, mis on edendanud stabiilsust ja majanduskasvu. Sellise dünaamika säilitamiseks on vaja uuesti tähelepanu pöörata vastutustundlikule eelarvepoliitikale, struktuurireformidele ja tootlikkust suurendavatele investeeringutele. Raportis rõhutatakse ka eelarvesurvet seoses uute nõudmistega, mis on seotud konkurentsivõime, geopoliitiliste probleemide ja elanikkonna vananemisega. Sellele reageerimiseks soovitab raportöör i) struktuurireformide kava, ii) eelarve jätkusuutlikkust ja iii) avaliku sektori kulutuste tõhususe suurendamist, suunates teatavad kulutused ELi tasandile, et luua Euroopa avalikke hüvesid sellistes valdkondades nagu kaitse. Lisaks sellele on konkurentsivõime säilitamiseks ja ühtse turu terviklikkuse kaitsmiseks oluline edendada innovatsiooni tugeva horisontaalse tööstuspoliitika kaudu.

Raportis tunnustatakse, et 2024. ja 2025. aasta majandusväljavaateid varjutab ebakindlus, kusjuures neid ohustavad peamiselt langusriskid. Raportöör väljendab muret seoses prognoosidega, et kasvab valitsemissektori võla suhe SKPsse, mis ohustab majanduslikku stabiilsust ja piirab eelarvepoliitilist manööverdamisruumi reageerimaks negatiivsetele šokkidele ja kriisidele. Ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks kaheksas liikmesriigis on vaja tõhusaid parandusmeetmeid ning raportis väljendatakse heameelt selleks tehtavate jõupingutuste üle.

Raportis pööratakse suurt tähelepanu hiljuti vastu võetud makromajandusliku juhtimisraamistiku toimimisele, mis kehtib alates 2024. aastast. See raamistik kujutab endast kõige märkimisväärsemat arengut majanduse koordineerimisprotsessis. Reformi eesmärk on luua lihtsam, läbipaistvam ja tõhusam süsteem, mis tugevdab rahanduse jätkusuutlikkust, edendades samal ajal vastutsüklilist poliitikat. Raportöör juhib siiski tähelepanu eelarveeeskirjade nõrgale rakendamisajaloole Euroopa Liidus ja rõhutab, et usaldusväärsus sõltub rangest kohaldamisest ja kõigi liikmesriikide võrdsest kohtlemisest.

Raportis käsitletakse konkreetselt uute riiklike keskpika perioodi finantspoliitiliste ja struktuurikavade ning eelarvekavade kasutuselevõttu. Selles väljendatakse muret mitme liikmesriigi viivituste pärast andmete esitamisel, mis õhnestab protsessi usaldusväärset. Raportöör juhib tähelepanu ka erinevustele mõne liikmesriigi ja komisjoni majandusprognoosides, mis on põhjustanud kõrvalekaldeid kavandatud kulukavadest. Lisaks hoiatatakse raportis selle eest, et eelarvete kohandamisega ei oodataks kohandamisperioodi lõpuni ja kutsutakse komisjoni üles tagama vastutsüklilist poliitikat. Kritiseeritakse ka seda, et piisavalt ei konsulteerita peamiste sidusrühmadega, sealhulgas sõltumatute eelarveasutuste, piirkondlike ametiasutuste ja riikide parlamentidega. Raportis rõhutatakse vajadust tagada, et kavades sisalduvad reformid ja investeeringud aitaksid realselt kaasa SKP potentsiaalsele kasvule.

Raportöör nõustub eurorühmaga, et 2025. aastal on jätkuvalt tarvis euroala eelarve püsivat konsolideerimist, mille tulemuseks on pärsiv eelarvepoliitika. Kuigi see lähenemisviis on makromajanduslikke väljavaateid arvestades asjakohane, hoiatatakse raportis, et eelarveeeskirjade kohaldamine on küll vajalik, kuid optimaalsete makromajanduslike tulemuste saavutamiseks ainult sellest ei piisa. Raportöör kutsub komisjoni ja nõukogu üles looma

mehhanisme, millega tagataks, et ELi üldine eelarvepoliitika reageerib majandustsüklilistele tingimustele.

Lõpetuseks rõhutab raportöör riigipõhiste soovitude rakendamise tähtsust Euroopa poolaasta olulise elemendina. Ühtlasi väljendatakse raportis muret seoses asjaoluga, et „täielikult rakendatud“ riigipõhiste soovitude määr on langenud. Liikmesriikidele tuleb meelde nende kohustust integreerida riigipõhised soovitud oma riiklikesse eelarvekavadesse, eelkõige sellistes prioriteetsetes valdkondades nagu pensionisüsteemi jätkusuutlikkus ja tervishoiukulude tõhusus.

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI

Vastavalt kodukorra I lisa artiklile 8 kinnitab raportöör, et ta sai raporti projekti koostamisel sisendmaterjali järgmistelt üksustelt või isikutelt:

Üksus ja/või isik

Eespool esitatud loetelu koostamise eest vastutab ainuisikuliselt raportöör.

Kui loetelus on märgitud füüsiliste isikute nimi või ametikoht või mõlemad, kinnitab raportöör, et ta on esitanud asjaomastele füüsilistele isikutele Euroopa Parlamendi andmekaitseteate nr 484 (<https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do>), milles on kindlaks määratud nende isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatavad tingimused ja sellise töötlemisega seotud õigused.